

Департамент культури, національностей, релігій та
охорони об'єктів культурної спадщини

Одеської обласної державної адміністрації
Одеська обласна універсальна наукова бібліотека
ім. М. Грушевського

Відділ електронної бібліотечно-бібліографічної інформації

ЗДОБУТТЯ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК У БІБЛІОТЕКАХ – ХАБАХ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ

Аналітична довідка за результатами дослідження

Одеса
2025

ЗДОБУТТЯ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК У БІБЛІОТЕКАХ – ХАБАХ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ [Текст] : аналіт. довідка за результатами дослідж. // Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культур. спадщини Одес. облдержадмін., Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. С. Грушевського, Від. електрон. бібл.-бібліогр. інф. ; [підгот. О. А. Булгакова ; комп'ют. набір. О. А. Булгакова ; заг. редагування О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. А. Булгакова]. – Одеса, 2025. – 11 с.

Одеська обласна універсальна наукова бібліотека імені М. С. Грушевського з 2020 року – офіційний Хаб Національного проекту «Дія. Цифрова освіта», місце підвищення цифрової грамотності для мешканців громади та працівників бібліотек. Бібліотека сприяє популяризації Національної платформи та її можливостей, надає допомогу в опануванні цифрових навичок під час групових та індивідуальних навчань і консультацій.

Бібліотекарі 52 бібліотек області з травня по грудень 2024 року взяли участь у реалізації проекту, ініційованого Всеукраїнською громадською організацією «Українська бібліотечна асоціація» (далі – ВГО УБА) «Здобуття цифрових навичок у бібліотеках – Хабах цифрової освіти». Проект, покликаний створити Хаби цифрової освіти (далі – Хаби) на базі бібліотек або покращити роботу вже існуючих, реалізовувався за підтримки Програми розвитку ООН в Україні у межах «Проекту підтримки Дія», за фінансування Швеції, та у співпраці із Міністерством цифрової трансформації України. Навчальні заняття відбувались за індивідуальною програмою (див. додаток).

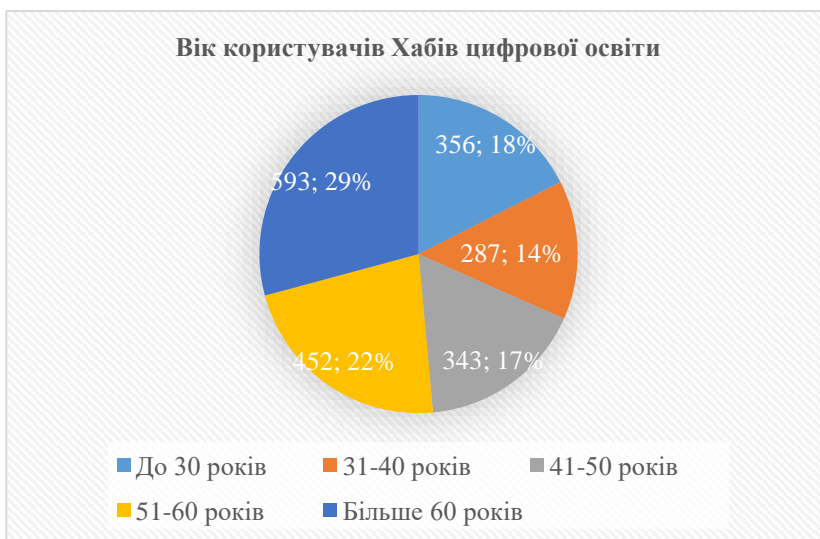
69 комунікаційних звітів з посиланням на соціальні мережі було зібрано координатором проекту в Одеській області Булгаковою О. А. та надіслано до Виконавчого офісу ВГО УБА, а також 35 моніторингових звітів було підготовлено та надіслано бібліотеками області. Серед 20 кращих Хабів визначено і Хаб КЗ «Роздільнянська публічна бібліотека Роздільнянської міської ради Одеської області» (координатор – Юлія Цедейко).

Для з'ясування функціонування, розвитку, потреб користувачів Хабів було проведено дослідження методом анкетування з використанням Google forms в Інтернет-середовищі. В кожній бібліотеці було опитано від 35 до 50 користувачів Хабів. За результатами дослідження зроблені висновки та надані рекомендації щодо покращення діяльності Хабів в опануванні мешканців області цифровими навичками.

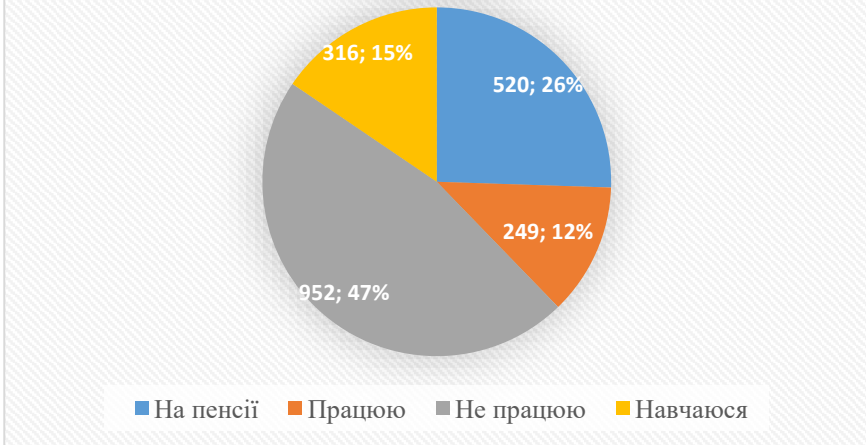
У дослідженні взяла участь **2031** особа, серед них: жінки – 1548 осіб (76%), чоловіки – 478 осіб (24%), 5 осіб не визначились зі статтю.

За віком учасники опитування були представлені у наступних вікових категоріях: до 30 років – 356 осіб (18%), від 31 до 40 років – 287 осіб (14%). Від 41 до 50 років – 343 особи (17%), від 51 до 60 років – 452 особи (22%), від 60 років – 593 особи (29%). Користувачі Хабів до 50 років склали 986 осіб (49%).

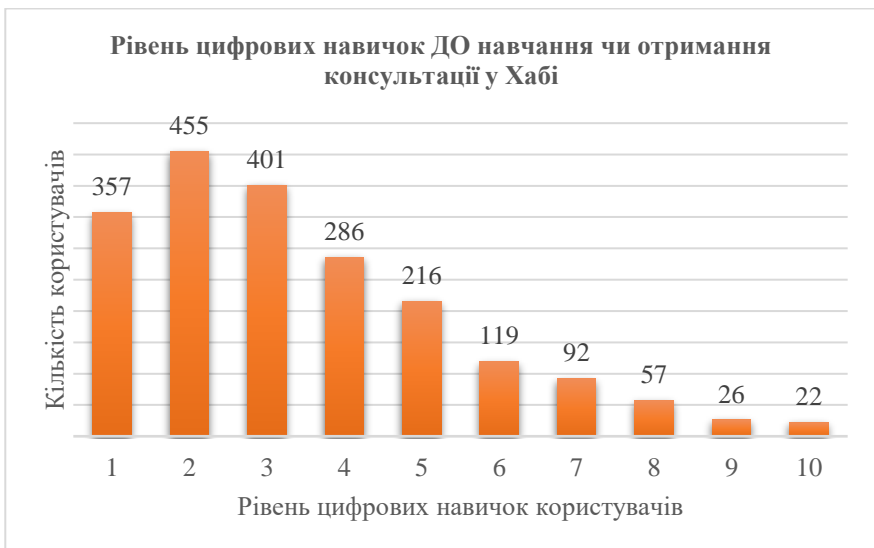

Зайнятість користувачів Хабів цифрової освіти

Рівень цифрових навичок ДО навчання чи отримання консультації у Хабі: 1 – 354 особи, 2 – 455, 3 – 401, 4 – 286, 5 – 216, 6 – 119, 7 – 92, 8 – 57, 9 – 26, 10 – 22. Низький рівень ДО навчання чи отримання консультації у Хабі виявився у 1210 осіб (60%), високий – у 197 осіб (10%).

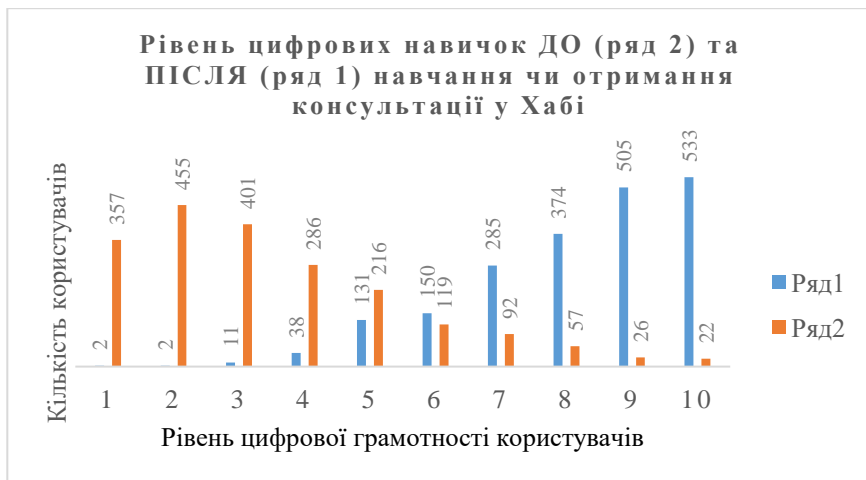
Рівень цифрових навичок ДО навчання чи отримання консультації у Хабі

Рівень цифрових навичок ПІСЛЯ навчання чи отримання консультації у Хабі: 1 – 2 особи, 2 – 2, 3 – 11, 4 – 38, 5 – 131, 6 – 150, 7 – 285, 8 – 374, 9 – 505, 10 – 533. Низький рівень ПІСЛЯ навчання чи отримання консультації у Хабі виявився у 53 осіб (3%), високий – у 1697 особи (84%).

Після навчання чи отримання консультації у Хабі значно підвищилися показники рівня цифрової грамотності користувачі. Якщо рівень був оцінений як «1» у 357 осіб, то показник знизився до 2 осіб, рівень «10» підвищився від 22 осіб до 533 осіб.

Частіше за все користувачі Хабів цікавились питаннями: користування смартфоном: налаштування, завантаження мобільних додатків – 980 (48%); перегляд освітніх серіалів на платформі «Дія. Освіта» – 714 (35%); оформлення картки «Національний кешбек» – 705 (35%); оформлення заявки на отримання субсидії – 402 (20%), а також:

- оплата комунальних послуг – 589 (29%);
- пошук інформації в мережі Інтернет – 201 (10%);
- перегляд освітніх серіалів на платформі «Дія. Освіта» – 714 (35%);
- Національний тест «Цифрограм для громадян» – 401 (20%);
- замовлення товарів через Інтернет, онлайн-купівлі – 166 (8%);
- Портал державних послуг «Дія»: реєстрація, створення особистого кабінету, отримання довідок, витягів – 107 (5%);
- дистанційне навчання, використання освітніх платформ – 65 (3%);
- інтернет-банкінг: відкриття особистих кабінетів («Приват24») – 207 (10%);
- придбання онлайн-квитків на проїзд у потязі, автобусі – 118 (6%);
- електронний запис до фахівців, зокрема лікарів – 123 (6%);
- смартфон: налаштування, завантаження мобільних додатків – 980 (48%);
- створення цифрового контенту – 203 (10%);
- спілкування за допомогою месенджерів (особливості Telegram, Viber, WhatsApp) – 522 (26%);
- пошук роботи та створення резюме – 98 (5%);
- оформлення заявки на отримання субсидії – 402 (20%);
- оформлення картки «Національний кешбек» – 705 (35%);
- створення електронного підпису – 51 (3%);
- замовлення ліків через інтернет (Tabletki.ua) – 311 (15%);
- онлайн читання книг та періодичних видань – 39 (2%);
- використання штучного інтелекту для створення цифрового контенту – 184 (9%);
- інше – 41 (2%).

Проект «Здобуття цифрових навичок у бібліотеках – Хабах цифрової освіти» продовжується, набираючи обертів коштом розширення кола бібліотек, на базі яких планується створення Хабів. Під впливом проекту трансформуються бібліотечні установи та їх сприйняття у наданні допомоги жителям громад.

Основні рекомендації щодо діяльності Хабів цифрової освіти:

1. Освітні програми та контент:
  - Розробляти та впроваджувати курси цифрової грамотності відповідно до вікових категорій та рівня підготовки учасників.
  - Використовувати інтерактивні матеріали: відео, тести, симуляції.
2. Інклюзивність і доступність:
  - Забезпечити умови для людей з інвалідністю.
  - Проводити заняття як офлайн, так і онлайн, з урахуванням потреб мешканців громади.
3. Професійний розвиток викладачів:
  - Регулярно підвищувати кваліфікацію координаторів Хабів з цифрових технологій.
  - Створювати спільноти практиків для обміну досвідом.
4. Партнерства і співпраця:
  - Співпрацювати з місцевими органами влади, закладами освіти, IT-компаніями та громадськими організаціями.
5. Моніторинг і зворотний зв'язок:
  - Впроваджувати системи оцінки ефективності програм.
  - Збирати відгуки від учасників для постійного вдосконалення.
6. Популяризація цифрової освіти:
  - Проводити інформаційні кампанії, відкриті уроки та форуми для підвищення обізнаності про цифрову грамотність.

**Орієнтовна програма онлайн-тренінгу для координаторів Хабів
цифрової освіти Одеської області**

1 день

9:00-10:30	Сесія 1
9:00-9:45	Державна політика у сфері цифровізації Цифрові технології, цифрова грамотність, цифрова компетенція: загальні поняття Огляд вебплатформи єдиних державних послуг та застосунок «Дія»
9:45-10:30	Співпраця ВГО УБА та Міністерства цифрової трансформації України: етапи розвитку Методика визначення цільової аудиторії хабів та послуг, які надаватимуться. Інтерактив «Аудиторія. Тематика навчання. Послуги»
10:30-11:00	Перерва
11:00-12:30	Сесія 2
11:00-11:45	Огляд практичного посібника «Бібліотеки – хаби цифрової освіти» «Дія. Освіта»: огляд онлайн-освітньої платформи «Цифрограм» – Національний тест на рівень цифрової грамотності «Цифрограм для бібліотечних працівників»
11:45-12:30	Хаби цифрової освіти: досвід роботи хабів у бібліотеках Одеської області

2 день

9:00-10:30	Сесія 1
9:00-9:45	Створення Хаба цифрової освіти на базі бібліотеки. Нормативні документи, в яких регламентується напрям роботи «Цифрова освіта населення». Основні обов'язки координатора Хаба. Розподіл ролей і роботи між працівниками бібліотеки

9:45-10:30	Цифрові послуги та сервіси Хаба цифрової освіти. Навчальні, інформаційно-консультативні та довідкові послуги Хабів цифрової освіти
10:30-11:00	Перерва
11:00-12:30	Сесія 2
11:00-11:45	Безперервна освіта протягом життя: огляд навчальних онлайн-платформ
11:45-12:30	«Дія. Освіта»: огляд онлайн-освітньої платформи. Важливі блоки для роботи бібліотекарів у Хабах цифрової освіти. Практичне завдання «Вибір тематичного серіалу, його перегляд, закріплення отриманих знань та отримання сертифіката про проходження навчання»

3 день

9:00-10:30	Сесія 1
9:00-9:45	Соціальні мережі як незамінний інструмент комунікації. Соціальні мережі Facebook та Instagram: основні вимоги та рекомендації. Створення за допомогою онлайн інструмента CANVA візуального контенту (оголошень, плакатів, колажів, презентацій, відеороликів). Практична робота «Створення афіші заходів» та її аналіз.
9:45-10:30	Мистецтво спілкування: психологічні аспекти роботи з вразливими групами населення у Хабах цифрової освіти. Практичні поради подолання стресів (у межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?»).
10:30-11:00	Перерва
11:00-12:30	Сесія 2
11:00-11:45	Основи інформаційної та кібербезпеки як важливий напрям роботи Хабів цифрової освіти. Безпека в соціальних мережах і в месенджерах. Фінансова безпека (електронний банкінг, фішинг та кібершахрайство).
11:45-12:30	Практична робота «Пропаганда, фейки, маніпуляція: як це працює? Найпоширеніші фейки, як їх відрізнити від фактів та де перевірити дані».

4 день

9:00-10:30	Сесія 1
9:00-9:45	Комунікуємо ефективно: інструменти комунікації з журналістами. Як поширювати інформацію про діяльність Хабу і про проєкт?
9:45-10:30	Основні принципи складання пресрелізів. Практична робота зі складання пресреліза та його аналіз.
10:30-11:00	Перерва
11:00-12:30	Сесія 2
11:00-11:45	Практична робота «Користування державними цифровими послугами: Дія, ПФУ, HELSI, Укрзалізниця та ін.».
11:45-12:30	Практична робота «Онлайнві покупки та послуги: придбання товарів, ліків, квитків на транспорт».

5 день

9:00-10:30	Сесія 1
9:00-9:45	Компетентності бібліотекаря-менеджера цифрової освіти. Індивідуальний план навчання фахівця Хаба цифрової освіти. Рамка цифрової компетентності та тест «Цифрограм для бібліотечних працівників». Практичне завдання «Цифрограм для бібліотекарів. Формуємо власну освітню траєкторію за результатами тесту».
9:45-10:30	Просторове розміщення Хаба у бібліотеці. Різні моделі організації Хаба цифрової освіти.
10:30-11:00	Перерва
11:00-12:30	Сесія 2
11:00-11:45	Технічне облаштування Хаба. Необхідне комп'ютерне обладнання. Програмне забезпечення. Основні вимоги та рекомендації.
11:45-12:30	Створення та діяльність Хабів цифрової освіти на базі бібліотек: практичні вправи.

ЗДОБУТТЯ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК У БІБЛІОТЕКАХ – ХАБАХ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ [Текст] : аналіт. довідка за результатами дослідж. // Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культур. спадщини Одес. облдержадмін., Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. С. Грушевського, Від. електрон. бібл.-бібліогр. інф. ; [підгот. О. А. Булгакова ; комп'ют. набір. О. А. Булгакова ; заг. редагування О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. А. Булгакова]. – Одеса, 2025. – 11 с.

© ООУНБ ім. М. Грушевського, 2025

© Булгакова О. А. підгот., 2025

Зам. № 19 від 22.04.2025 р.

